

Interventieteam Vastgelopen Situaties

> Retouradres Postbus 3006 9701 DA Groningen

Staatssecretaris van Mijnbouw
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

**Interventieteam Vastgelopen
Situaties**

Contactpersoon

Ons kenmerk
NCG / 22253330

Bijlage
1

Datum 27-06-2022
Betreft Voortgangsrapportage Interventieteam Vastgelopen Situaties
juni 2022

Geachte heer Vijlbrief,

Inleiding

In het Groningse aardbevingsgebied doet zich een aantal vastgelopen situaties voor die met behulp van bestaande regelingen of door bestaande partijen, binnen hun huidige bevoegdheden, niet op een redelijke of adequate wijze opgelost kunnen worden. Om een bijdrage te leveren aan het oplossen van deze schrijnende situaties, zijn in de Bestuurlijke afspraken versterking Groningen (6 november 2020) door Regio en Rijk aanvullende afspraken gemaakt. Voor de uitvoering van deze afspraak heeft het Interventieteam Vastgelopen Situaties ruim mandaat gekregen om maatwerkoplossingen te kunnen bieden aan bewoners van wie het dossier is vastgelopen. Binnen deze Bestuurlijke afspraken is € 50 mln. vrijgemaakt. Op deze manier kan aan deze bewoners weer perspectief geboden worden.

Bij de zoektocht naar dat nieuwe perspectief worden het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG geadviseerd door Geert-Jan ten Brink, die naast de rol als adviseur ook de voorzitter is. Daarnaast wordt de voorzitter bijgestaan door een vertegenwoordiger van de NCG en een vertegenwoordiger van het IMG. Het Interventieteam werkt, net zoals de betrokken medewerkers, op afstand van de dagelijkse werkzaamheden van het IMG en de NCG. Uiteraard werkt het Interventieteam wel nauw samen met de NCG en het IMG. In deze rapportage geeft het Interventieteam aan haar opdrachtgevers (Regio en Rijk) inzicht in de werkzaamheden en resultaten die tot nu toe zijn behaald. Deze rapportage beslaat de periode van juni 2021 tot en met juni 2022. Vanaf juni 2021 is gestart met de voorbereiding van het afhandelen van vastgelopen situaties. Met de eerste aanmelding in september 2021 is het Interventieteam ook daadwerkelijk begonnen met de behandeling van vastgelopen situaties. Het Interventieteam is nu een jaar onderweg. In december 2021 heeft het Interventieteam een tussentijdse rapportage opgesteld en gedeeld met haar opdrachtgevers. Deze rapportage is grotendeels in lijn met de rapportage van december 2021, maar is geactualiseerd met de laatste ontwikkelingen.

In onze werkwijze staat de bewoner centraal

We spreken niet over de bewoner, maar met de bewoner. Zodra een vastgelopen dossier door het Interventieteam wordt opgepakt worden de bewoners hierbij actief betrokken. Opties, wensen en zoekrichtingen worden doorgenomen en integraal in perspectief gezet. Dat vraagt om maatwerk en intensief overleg met de bewoners, maar ook met en tussen instanties.

Daar staat wel tegenover dat, wil het interventieteam een passende maatwerkoplossing kunnen bieden, het Interventieteam volledige openheid van zaken verwacht. Niet alleen van de betrokken organisaties maar zeker ook van de betrokken bewoners. Alleen dan is het Interventieteam in staat om een duurzame maatwerkoplossing met perspectief te bieden. Hierbij dient te worden opgemerkt dat vastgelopen dossiers niet voor niets zijn vastgelopen. Ze zijn veelal buitengewoon complex door een veelvoud van oorzaken. Het kan hierbij gaan om ingewikkelde (en soms gerechtelijke) procedures, verwevenheid en betrokkenheid van hypotheekverstrekkers, complexe privéomstandigheden, sociale problematiek, een diep geworteld wantrouwen jegens de overheid en ga zo maar door. Om te komen tot een oplossing vraagt dat om begrip, takt, zorgvuldigheid, maar ook om resultaatgerichtheid.

Uiteindelijk mondt dit proces uit in een voorstel aan betrokken bewoners die vervolgens een eigen afweging maken. Vervolgens adviseert het Interventieteam IMG en NCG om dit voorstel uit te voeren. In beginsel nemen NCG en IMG de adviezen van het Interventieteam over en voeren deze uit. Dat is tot nu altijd gebeurd.

Een aangepaste werkwijze

Het Interventieteam heeft een werkwijze opgesteld. Deze werkwijze wordt op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten periodiek aangepast. In de bijlage vindt u de nieuwste versie. Momenteel is het Interventieteam bezig met het opstellen van een klachtencommissie. Dit nadat door bewoners een klacht is ingediend tegen de drie leden van het Interventieteam n.a.v. een getekende vaststellingsovereenkomst. Deze klacht is door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat opgepakt. Als gevolg van deze klacht wordt de werkwijze van het Interventieteam aangepast en wordt er een klachtenprocedure opgericht.

Samenwerking met de Commissie Bijzondere Situaties

Naast het Interventieteam houdt ook de Commissie Bijzondere Situaties zich bezig met bewoners die zich bevinden in een bijzondere, vastgelopen en/of schrijnende situatie. Het Interventieteam en de Commissie Bijzondere Situaties hebben begin 2022 afgesproken dat ze met elkaar gaan samenwerken. Het Interventieteam, omdat het dichter op IMG en NCG zit, heeft meer zicht op de lopende procedures en stand van zaken rondom de stenen. De Commissie Bijzondere Situaties heeft meer ervaring met problematiek van bijvoorbeeld geestelijke of psychische aard. Daarbij beschikt de Commissie Bijzondere Situaties over een mantel van experts die ze kan inzetten bij casuïstiek. Het Interventieteam en de Commissie Bijzondere Situaties hebben daarom afgesproken om bij een aantal reeds aangemelde situaties, en bij nieuwe meldingen gezamenlijk te kijken welke oplossingsrichting het beste past bij de problematiek en aan betrokken kan worden aangeboden.

Opbrengst tot nu toe

Per gemeente wordt gewerkt met een groslijst van dossiers. Dit kunnen dossiers zijn die al vastgelopen zijn of vastgelopen dreigen te raken. Daarnaast kunnen dit ook dossiers zijn waarbij zorgen bestaan bij de betrokken organisaties, omdat de problematiek niet goed zichtbaar of bekend is. Gemeenten, NCG en IMG zijn met elkaar in gesprek over dit soort situaties. Door deze aanpak heeft het Interventieteam, samen met gemeenten, rond de 80 dossiers in het vizier die binnen de bestaande kaders mogelijk geen passende oplossing (dreigen te) vinden. Het delen van informatie en het hechter samenwerken tussen de betrokken organisaties is vaak al een belangrijke eerste stap in het realiseren van een oplossing. Daarnaast zien we ook dat het vaak toch mogelijk om is moeilijke situaties regulier op te lossen. Voor de situaties waar dit niet het geval is, speelt het Interventieteam een rol. Van deze dossiers wordt de voortgang gevolgd en zo nodig aangemeld bij het Interventieteam.

Op dit moment heeft het Interventieteam zelf 27 dossiers rechtstreeks in behandeling, of in behandeling gehad. Het grootste deel loopt nog, een aantal is reeds afgerond door het Interventieteam, en worden nu door NCG en IMG opgepakt.

<i>Gemeente</i>	<i>Totaal</i>	<i>Nog in behandeling</i>	<i>Afgerond door Interventieteam</i>
<i>Eemsdelta</i>	<i>11</i>	<i>4</i>	<i>7</i>
<i>Groningen</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Het Hogeland</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>0</i>
<i>Midden-Groningen</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>0</i>
<i>Oldambt</i>	<i>5</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Veendam</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>

Bij de behandeling van een aantal van deze dossiers ziet het Interventieteam dat betrokken partijen bij sommige stappen veel tijd nodig hebben om tot een vervolgstap te komen. Het kan zijn dat in het proces bij IMG en NCG iets tijd kost, maar op andere momenten is dit een derde, externe partij. Vaak hebben mensen zelf ook tijd nodig om in moeilijke situatie een beslissing te nemen. Deze mix van factoren maakt dat er wel sprake kan zijn van lopende gesprekken die richting een resultaat gaan, maar dat dit een langdurig proces is.

Financiële verantwoording

Voor het Interventieteam is €50 miljoen beschikbaar gesteld door Rijk en Regio. Momenteel is er € 1.173.500 besteed. Daarnaast is ongeveer € 2.500.000 gereserveerd voor de afhandeling van lopende casuïstiek. Op casusniveau zijn grote verschillen in de gemaakte kosten. Dit omdat de kosten voor de oplossing varieert. Het inhuren van een (bouw)begeleider is uiteraard minder kostbaar dan het financieren van de herbouw van een woning.

Over het algemeen probeert het Interventieteam samen met de NCG en het IMG gemaakte kosten via reguliere processen te dekken. Hierbij kan ook sprake zijn van het gebruik maken van de discretionaire bevoegdheid die de NCG al heeft. Mocht het dan nog steeds nodig zijn, dan kan er vanuit het budget dat het

Interventieteam ter beschikking heeft, extra financiële middelen beschikbaar gesteld worden. Overigens is een geschikte oplossing lang niet altijd financieel van aard.

Samenwerking tussen IMG en NCG en met de gemeenten loont

Schade en versterken zijn twee verschillende expertises, ondergebracht bij twee verschillende overheidsinstanties. Het Interventieteam opereert op het verbindingsvlak van beide organisaties. Het feit dat een vastgelopen situatie is aangemeld bij het Interventieteam kan, dankzij intensievere samenwerking tussen NCG en IMG op dit dossier, leiden tot een oplossing.

Het Interventieteam dient niet alleen als een katalysator voor betere samenwerking tussen IMG en NCG, maar is dat ook als het gaat om de samenwerking met de gemeenten. Er is nu veel directer contact tussen deze organisaties als het gaat om het doorspreken van de problematiek rond de vastgelopen dossiers. Dit leidt niet alleen tot meer inzicht en begrip, maar het draagt ook daadwerkelijk bij aan de zoektocht naar oplossingen.

Tussentijdse conclusies en observaties

Het ruime mandaat zorgt ervoor dat het Interventieteam weer perspectief kan bieden aan mensen die dat nodig hebben. Daarnaast biedt het Interventieteam zoals reeds gezegd meer flexibiliteit aan IMG en NCG om meer dan alleen mijnbouwschade te herstellen of huizen te versterken.

Het eerste jaar heeft laten zien dat vanuit de bestuurlijke afspraak tussen Rijk en Regio (november 2020) het mogelijk is om vastgelopen dossiers een positieve impuls te geven. Dit gaat echter niet vanzelf, maar vraagt om grote inzet van betrokkenen en is vaak zeer tijdrovend.

Het Interventieteam treft bij IMG, NCG en gemeenten bereidheid aan om samen te werken aan oplossingen. Juist vanwege die complexe en langslpende dossiers is dit ontzettend belangrijk. Het Interventieteam vervult in dat proces ook een aanjagende rol. Doordat vastgelopen situaties in het vizier staan van het Interventieteam, komen zaken in beweging. Dat dit bij andere dossiers niet altijd lukt heeft vaak te maken met de grote hoeveelheid dossiers die IMG en NCG nog 'onder handen' hebben.

Bij betrokken bewoners treft het Interventieteam regelmatig een enorme boosheid aan als het gaat om het overheidshandelen. Ze voelen zich in de steek gelaten door de overheid en niet begrepen door instanties. Die enorme en begrijpelijke boosheid staat helaas soms ook oplossingen in de weg. Als rechtszaken lopen met enorme claims en betrokkenen ervoor kiezen om gerechtelijke procedures te blijven voeren, dan past het Interventieteam hiervoor slechts begrip, maar ook een afwachtende houding.

Aandachtspunten

Rol hypotheekverstrekkers

Bij een drietal vastgelopen dossiers zijn ondernemers in de problemen gekomen doordat hypotheekverstrekkers een belangrijke en soms bedenkelijke rol spelen of gespeeld hebben. Het zou hen sieren om uit humanitaire redenen begrip te hebben voor ontstane situaties waarin hun klanten soms terecht komen. Situaties

die veelal buiten de schuld om van betrokkenen zijn ontstaan en vaak het resultaat zijn van een stapeling van tegenvallende factoren. Enkele voorbeelden:

- Een bank dreigt met publieke verkoop van een woning die in de versterking zit, waarbij betrokken bewoner uit huis geplaatst zou worden
- Een bank roomt een door de Arbitrer Bodembeweging uitgekeerd bedrag af om het risico van een verslechterde eigen financiële positie te voorkomen. Het gevolg hiervan is dat deze ondernemer nooit zijn pand heeft kunnen herstellen, waardoor een goede bedrijfsvoering niet mogelijk is.
- Een bank ziet het onderpand in waarde verminderen vanwege bestaande aardbevingschade. De eigenaren worden vervolgens door de bank onder druk gezet om de hypotheekschuld te voldoen/versneld af te bouwen.

Constructief duurzaam herstel

Bij een aantal aangemelde casussen speelt funderingsproblematiek een grote rol. Soms wordt funderingsschade aangepakt in de afhandeling van mijnbouwschade of in de versterking, maar niet in alle gevallen is het nodig om de funderingen te versterken om het pand op norm te brengen. Het Interventieteam ziet dat bewoners (en indirect gemeenten) in sommige gevallen, na de afhandeling van schade of de uitvoering van de versterking, achterblijven met huizen en panden met niet herstelde funderingen. Herstelde schade keert in deze gevallen terug. Dit neemt vaak een emotioneel zwaar beslag op de bewoners. Een oplossing zoals het 'Loket opname op verzoek' biedt in een aantal gevallen geen uitkomst. Vaak is hiervoor als reden dat er in dat specifieke gebied geen sprake is van seismiteit. Het Interventieteam is door meerdere gemeenten gewezen op deze problematiek. Het Interventieteam wil voor deze ingewikkelde problematiek een oplossing kunnen bieden. Maatwerk is hierbij belangrijk. Het Interventieteam is recentelijk een pilot gestart waar voor een tiental adressen onderzocht gaat worden of duurzaam herstel toegepast kan worden en hoe dit uitgevoerd moet worden. Het Interventieteam heeft hier in samenwerking met IMG adressen voor geselecteerd. Bij al deze adressen is ook versterking aan de orde. Er wordt onderzocht of duurzaam herstel in samenloop met de versterking uitgevoerd kan worden.

Afrondend

Het Interventieteam is nu een jaar onderweg, en is in staat om successen te boeken. Toch merken we ook dat het vaak moeilijk is om snel resultaat te boeken. Dit vanwege lopende processen in de bestaande organisaties, maar ook omdat bewoners vaak de tijd nodig hebben om voor hun belangrijke keuzes te kunnen maken. Ook merken we dat elk probleem weer anders is, en dat maatwerk belangrijk blijft. Het Interventieteam hoopt u in de eerste instantie voldoende geïnformeerd te hebben. De volgende rapportage vindt in juni 2023 plaats.

Namens het Interventieteam,

[Redacted signature]

[Redacted signature]

**Interventieteam Vastgelopen
Situaties**

Ons kenmerk
NCG / 22253330

